

Morning Talmud: Injuring with Your Gaze?

MWLS 5785/2025

Sunday

1. 2 Samuel 11:2-4

²Late one afternoon, David rose from his couch and strolled on the roof of the royal palace; and from the roof he saw a woman bathing. The woman was very beautiful, ³and the king sent someone to make inquiries about the woman. He reported, “She is Bathsheba daughter of Eliam [and] wife of Uriah the Hittite.” ⁴David sent messengers to fetch her; she came to him and he lay with her—she had just purified herself after her period—and she went back home.	(ב) וַיְהִי לַעֲתָה הָעֶרֶב וַיָּקָם דָּוִד מֵעַל מִשְׁכְּבוֹ וַיֵּתֶהְלֶךְ עַל גֵּג בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיֵּרָא אִשָּׁה רֹחֶצֶת מֵעַל הַגֵּג וְהָאִשָּׁה טוֹבַת מְרָאָה מְאֹד: (ג) וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיְדַרְשׁ לָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר הֲלוֹא זֹאת בֵּת שִׁבְעָה בֵּת אֱלִיעֶזֶר אִשְׁתּוֹ אוּרִיָּה הַחִתִּי: (ד) וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים וַיִּקְחֶהָ וַתָּבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁכַּב עִמָּה וְהָיָה מִתְקַדָּשֶׁת מִטְּמֵאָתָהּ וַתֵּשֶׁב אֶל בֵּיתָהּ:
---	--

2. Malbim, ad loc

After [eating a late meal], he did not engage in communal matters, rather, he went for a stroll <i>on the roof of the royal palace</i>, and he thereby came to sin, that he saw <i>a woman bathing</i>, and he did not close his eyes from seeing something in appropriate, even though he saw <i>from the roof</i>, in a way that he had to intend to see.	וגם אחר כך לא עסק בצרכי צבור רק הלך לטייל על גג בית המלך, ובזה בא לידי עבירה שראה אשה רחצת, ולא עצם עיניו מראות ברע, הגם שראה מעל הגג, באופן שהוצרך לכוון לראות:
--	---

3. Radak, ad loc

<i>From the roof.</i> He saw her from the roof, that she was bathing in her house.	מעל הגג. הוא ראה אותה מעל הגג שהיתה רוחצת בביתה:
---	--

4. Mishnah Bava Batra 1:1-2, 4-6

1) Partners who wished to make a separation (<i>la'asot mehitza</i>) in a courtyard build the wall in the middle. In a place where it is customary with non-chiseled stone, or chiseled stone, or small bricks, or large bricks, they must build. Everything is in accordance with the regional custom... Therefore, if the wall falls, the space and the stones belong to both of them. 2) And similarly with a garden, a place where it is customary to build a partition, one is obligated. But with regard to a field, a place where it is customary not to build a partition, one is not obligated. Rather, if one wishes to erect a partition, they must withdraw into their own field and build, and they make a border mark on the outer side. Therefore, if the wall falls, the space and the stones belong to him... 4) A wall in a courtyard that fell: one is obligated to build the wall up to four <i>amot</i>. They have a presumption to have given, unless [the other] brings proof that they did not give. One is not obligated more than four <i>amot</i>... 5) One can be compelled to build a gatehouse and a door to the courtyard. Rabban Shimon b. Gamliel says, "Not all courtyards require a gatehouse"... 6) A courtyard is not divided unless there will be in it four <i>amot</i> for this one and four <i>amot</i> for that one... When? When they don't both want to; but, when both of them want to, they divide it. But in the case of sacred writings, even if both of them want to, they may not divide them.	א) השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר בונים את הכותל באמצע מקום שנהגו לבנות גויל גזית כפיסין לבינים בונים הכל כמנהג המדינה... לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים של שניהם: ב) וכן בגנה מקום שנהגו לגדור מחייבין אותו אבל בבקעה מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו אלא אם רוצה כונס לתוך שלו ובונה ועושה חזית מבחוץ לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים שלו... ד) כותל חצר שנפל מחייבין אותו לבנותו עד ארבע אמות בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן מארבע אמות ולמעלה אין מחייבין אותו... ה) כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל החצרות ראויות לבית שער... ו) אין חולקין את החצר עד שיהא ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה... אימתי בזמן שאין שניהם רוצים אבל בזמן ששניהם רוצים אפילו בפחות מכאן יחלוקו וכתבי הקודש אף על פי ששניהם רוצים לא יחלוקו:
---	---

5. Mishnah Bava Batra 2:4

Someone whose wall was close to another's wall may not place another wall close by, unless they leave four <i>amot</i> of distance. And windows: From above them, from below them, or parallel to them, four <i>amot</i>.	(ד) מי שהיה כותלו סמוך לכותל חבירו לא יסמוך לו כותל אחר אלא אם כן הרחיק ממנו ארבע אמות והחלונות מלמעלן ומלמטן ומכנגדן ארבע אמות
--	--

6. Tosefta Bava Batra 1:5 (ed. Lieberman)

A wall must be distanced from the windows by four <i>amot</i>– Above the sides so that one will not see; From below so that one will not peek; Parallel to them, so that they will not darken.	מרחיקין את הכותל מן החלונות ארבע אמות למעלה מן הצדדין כדי שלא יהא רואה מלמטה כדי שלא יציץ מכנגדן כדי שלא יאפילו.
---	---

7. Mishnah Bava Batra 3:5-7

5) These are the things that establish a legal presumption of ownership, and these are the things that do not establish... 6) ...An Egyptian window does not establish, but a Tyrian window establishes. Which is an Egyptian window? Any that a person's head cannot fit through. R. Yehudah says, "If it has a frame, even though a person's head cannot fit through, then it establishes. The protrusion-[from] a <i>tefah</i>, it establishes, and one may object; less than a <i>tefah</i>, it does not establish, and one may not object. 7) One may not open up windows to a shared courtyard... One may not open to a shared courtyard a doorway parallel to a doorway, or a window parallel to a window. If it was small, one may not make it big; if there was one, one may not make it into two. But one may open to the public domain a doorway parallel to a doorway, or a window parallel to a window. If it was small, they may make it big; if there was one, they may make it into two.	ה) אלו דברים שיש להם חזקה ואלו דברים שאין להם חזקה... ו) ...חלון המצרית אין לה חזקה ולצורית יש לה חזקה איזו היא חלון המצרית כל שאין ראשו של אדם יכול ליכנס לתוכה רבי יהודה אומר אם יש לה מלבן אף על פי שאין ראשו של אדם יכול ליכנס לתוכה הרי זו חזקה הזיז עד טפח יש לו חזקה ויכול למחות פחות מטפח אין לו חזקה ואין יכול למחות: ז) לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין... לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון היה קטן לא יעשנו גדול אחד לא יעשנו שנים אבל פותח הוא לרשות הרבים פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון היה קטן עושה אותו גדול אחד עושה אותו שנים:
---	--

Monday

Is invading privacy a legal violation? (היזק ראייה שמיה היזק): The foundational sugya

8. ***בבלי בבא בתרא ב-ג.

מתני'. השותפין שרצו לעשות מחיצה בחצר - בונין את הכותל באמצע. מקום שנהגו לבנות גויל, גזית, כפיסין, לבינין - בונין, הכל כמנהג המדינה... וכן בגינה, מקום שנהגו לגדור - מחייבין אותו; אבל בבקעה, מקום שנהגו שלא לגדור - אין מחייבין אותו, אלא אם רצה, כונס לתוך שלו ובונה ועושה חזית מבחוץ...

גמ'. סברוה מאי מחיצה? גודא, כדתיא: מחיצת הכרם שנפרצה - אומר לו גדור, חזרה ונפרצה - אומר לו גדור, נתיאש הימנה ולא גדרה - ה"ז קידש וחייב באחריות. טעמא דרצו, הא לא רצו - אין מחייבין אותו, אלמא: היזק ראייה לאו שמיה היזק.

ואימא: מחיצה - פלוגתא, כדכתיב: ותהי מחצת העדה, וכיון דרצו - בונין את הכותל בעל כרחו, אלמא: היזק ראייה שמיה היזק!

אי הכי, האי שרצו לעשות מחיצה, שרצו לחצות מבעי ליה! אלא מאי? גודא, בונין את הכותל, בונין אותו מבעי ליה!

אי תנא אותו, הוה אמינא במסיפס בעלמא, קמ"ל כותל.

...

(והיזק ראייה לאו שמיה היזק? ת"ש: וכן בגינה!

גינה שאני, כדר' אבא, דאמר ר' אבא אמר רב הונא אמר רב: אסור לאדם לעמוד בשדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקמותיה.

והא וכן קתני!

אגויל וגזית.)

ת"ש: כותל חצר שנפל - מחייבין אותו לבנות עד ד' אמות! נפל שאני.

(ודקארי לה מאי קארי לה?

סיפא איצטריכא ליה: מד' אמות ולמעלה - אין מחייבין אותו.)

ת"ש: כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר; ש"מ: היזק ראייה שמיה היזק! הזיקא דרבים שאני.

ודיחיד לא? ת"ש: אין חולקין את החצר עד שיהא בה ד' אמות לזה וד' אמות לזה; הא יש בה כדי לזה וכדי לזה - חולקין, מאי לאו בכותל?

לא, במסיפס בעלמא.

תא שמע: החלונות, בין מלמעלה בין מלמטה ובין מכנגדן - ד' אמות; ותני עלה: מלמעלן - כדי שלא יציץ ויראה, מלמטן - כדי שלא יעמוד ויראה, מכנגדן - כדי שלא יאפיל! הזיקא דבית שאני.

תא שמע, דאמר רב נחמן אמר שמואל: גג הסמוך לחצר חבירו - עושין לו מעקה גבוה ד' אמות! שאני התם, דאמר ליה בעל החצר לבעל הגג: לדידי קביעה לי תשמישי, לדידך לא קביעה לך תשמישתך, ולא ידענא בהי עידנא סליקא ואתית דאיצטנע מינך.

...

(ואי היזק ראייה שמיה היזק, מאי איריא רצו? אפי' לא רצו נמי!
 א"ר אסי א"ר יוחנן: משנתנו - כשאין בה דין חלוקה, והוא דרצו.
 מאי קמ"ל? דכי לית ביה דין חלוקה כי רצו פליגי, תנינא: אימתי? בזמן שאין שניהם רוצים, אבל בזמן
 ששניהם רוצים - אפילו פחות מכאן חולקין!
 אי מהתם, הוה אמינא: אפילו פחות מכאן - במסיפס בעלמא, קמ"ל הכא כותל.
 וליתני הא ולא ליתני הר!
 סיפא איצטריכא ליה: וכתבי הקדש, אע"פ ששניהם רוצים - לא יחלוקו.)

- What are the different kinds of damage-through-seeing that get raised in this sugya?
- What are factors that might make someone's gazing at another more or less problematic? When is the Other's gaze damaging, and when is it not? When are they responsible for it, and when are they not?
- How do architecture, assumptions, and social setting affect this?
- What does this make you think the concern of היזק ראייה is fundamentally about?

9. ירושלמי (וילנא) בבא בתרא א:א

היך תנינן תמן אין חולקין את החצר עד שיהא ארבע אמות לזה וארבע אמות לזה.
 אמרי תמן בשאין שניהן רוצין ברם הכא בששניהן רוצין
 ואפילו תימר הכא בשאין שניהן רוצין רצה זה כופין לזה רצה זה כופין לזה.
 אמר רבי יוחנן כופין בחצירות ואין כופין בגגות
 רבי נסה סבר מימר בחצר [דף א עמוד ב] שהוא למעלה מן הגג אבל גג שהוא למעלה מן החצר כופין.
 ר' יוחנן סבר מימר בחצר שהוא למעלה מן הגג אבל גג שהוא למעלה מן החצר אין כופין:

Rishonim: Why is היזק ראייה a problem?

10. ראב"ן בבא בתרא

סוגיית דשמעתא דהשותפין דהיזק ראייה שמיה היזק דדייקין טעמא דרצו הא לא רצו אין מחייבין אותו ואמר רבי (יוסי) [אסין] א"ר יוחנן משנתינו בשאין בה [דין] חלוקה הילכך אי לא רצה אין מחייבין אותו אבל יש שם דין חלוקה מחייבין אותו אלמא היזק ראייה שמיה היזק ומחייבין אותו לסלק היזקו. ואי קשיא האמר רב יהודה אמר שמואל [כ"ה ב] הילכתא כרבי יוסי דאמר על הניזק להרחיק את עצמו והכא מחייב למזיק. תריץ הא אמרי [שם] מודה ר' יוסי בגירי דיליה והיזק ראייתו גירי דיליה נינהו שמזיק בראייתו דעינא בישא מיקלא קלי.

11. חדושי הרמב"ן בבא בתרא נט.

...היזק ראייה דנזקי אדם באדם הוא, אי משום עין רעה אי משום לישנא בישא אי משום צניעותא...

The fallen wall

12. רש"י בבא בתרא ב:

נפל שאני - שכבר נתרצו הראשונים בכותל.

13. תוספות בבא בתרא ב:

נפל שאני - שהורגלו לעשות דבר הצנע בחצר ולא למדו ליזהר זה מזה.

- Can you clearly name the disagreement between Rashi and Tosafot?
- What might motivate the different interpretations?
- How does each affect our thinking about what might make היזק ראייה problematic?

Does מחיצה mean division?

14. תוספות בבא בתרא ב:

ואימא מאי מחיצה פלוגתא. מפרש ר"י משום דעל לשון גודא יש כמה קושיות כדפריך בסמוך לפיכך דוחק לפרש מחיצה פלוגתא אע"ג דבכל מקום הוי מחיצה גודא

15. בבלי בבא מציעא קז. - קז:

אמר ליה רב יהודה לרבין בר רב נחמן: רבין אחי, לא תזבין ארעא דסמיכא למתא, דאמר רבי אבהו אמר רב הונא אמר רב: אסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת בקמותיה. איני? והא אשכחינהו רבי אבא לתלמידיה דרב, אמר להו: מאי אמר רב בהני קראי "ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה." "בברוך אתה בבאך וברוך אתה בצאתך?" ואמרו ליה, הכי אמר רב: "ברוך אתה בעיר" - שיהא ביתך סמוך לבית הכנסת, "ברוך אתה בשדה" - שיהו נכסיך קרובים לעיר, "ברוך אתה בבאך" - שלא תמצא אשתך ספק נדה בשעת ביאתך מן הדרך, "ברוך אתה בצאתך" - שיהו צאצאי מעיך כמותך. ואמר להו: רבי יוחנן לא אמר הכי, אלא: "ברוך אתה בעיר" - שיהא בית הכסא סמוך לשולחן, אבל בית הכנסת לא. ורבי יוחנן לטעמיה דאמר: שכר פסיעות יש.

16. טור חושן משפט שעח

אפילו בראיתו אם יש בו היזק לחברו אסור לו להסתכל בו דאמר רב יהודה אסור לאדם לעמוד על שדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקמותיה:

17. שולחן ערוך חושן משפט שעח:

ואפילו בראיתו, אם יש בו היזק לחברו אסור להסתכל בו. לפיכך אסור לאדם לעמוד על שדה חבירו בשעה שעומדת בקמותיה.

18. סמ"ע שם

לפיכך אסור לאדם לעמוד על שדה כו'. הא דכתבו הטור והמחבר היזק ראייה זה בלשונם ולא נקטו בלשונם הני היזק ראייה דסימן קנ"ד [ודוחק לומר דכונת המחבר לתרווייהו, דבמה שכתב ברישא אפילו בראיתו אסור להסתכל, כיון להיזק ראייה דבסימן קנ"ד, ובסיפא כתב לפיכך כו' איירי אפילו היזק ראייה דקמה בשדה, דאין הלשון משמע כן, גם בטור לא כתב אלא היזק ראייה דקאמר לגירסא [ב"מ ק"ז ע"א] דאמר רב יודא ע"ש, [ע"ש בפרישה ודרישה], משום דשם הראיה מצד עצמה אין עושה בהן היזק אלא שגורמת היזק, כגון שחבירו לא יעשה עסקיו בחצר מכח שבוש(ה) ממנו, או שירא שיבוא לו היזק השגת גבול או שאר ענינים כיוצא באלו, משא"כ שדה בקמותיה דהראיה מצד עצמה שולטת בה וגורמת היזק, אבל לענין איסור הנהו מכל שכן דאסור, דבזה איכא למאן דאמר דלית ביה אלא מדת חסידות [עיין ברמב"ם פ"ב משכנים ה"ז ובמ"מ ובמגדול עוז שם], ועיין פרישה:

Tuesday

How much gaze? Whose gaze?

19. ***בבלי בבא בתרא ו:

אמר אביי: שני בתים בשני צדי רשות הרבים - זה עושה מעקה לחצי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו, זה שלא כנגד זה ומעדיף.
 מאי איריא ברשות הרבים? אפילו רשות היחיד נמי!
 רשות הרבים איצטריכא ליה, מהו דתימא נימא ליה: סוף סוף הא בעית לאצטנועי מבני רשות הרבים, קמ"ל דא"ל: רבים - ביממא חזו לי, בליליא לא חזו לי, את בין ביממא בין בליליא חזית לי;
 א"נ, רבים - כי קאימנא חזו לי, כי יתיבנא לא חזו לי, את חזית לי בין כי קאימנא בין כי יתיבנא; רבים - כי מעיינו חזו לי, כי לא מעיינו לא חזו לי, את ממילא נמי חזית לי...

אמר ר"נ אמר שמואל: גג הסמוך לחצר חבירו - עושה לו מעקה גבוה ד' אמות, אבל בין גג לגג לא; ור"נ דידיה אמר: אינו זקוק לד"א, אבל זקוק למחיצת עשרה.
 למאי? אי להיזק ראייה, ארבע אמות בעינן! אי לנתפס עליו כגנב, במסיפס בעלמא סגיא! אי לגדיים וטלאים, בכדי שלא יזדקר בבת ראש סגי!
 לעולם לנתפס עליו כגנב, במסיפס מצי משתמיט ליה, [אמר: ממצורי קממצירנא, במחיצת עשרה לא מצי משתמיט ליה.
 מיתיבי: אם היה חצרו למעלה מגגו של חבירו - אין נזקקין לו;
 מאי לאו אין נזקקין לו כלל?!
 לא, אין נזקקין לד' אמות, אבל נזקקין למחיצת עשרה.

(איתמר: שתי חצרות זו למעלה מזו - אמר רב הונא: תחתון בונה מכנגדו ועולה, ועליון בונה מכנגדו ועולה; ורב חסדא אמר: עליון מסייע מלמטה ובונה.
 תניא כוותיה דרב חסדא: שתי חצרות זו למעלה מזו, לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדי ועולה, אלא מסייע מלמטה ובונה, ואם היתה חצרו למעלה מגגו של חבירו - אינו זקוק לו.)

רש"י שם

אבל בין גג לגג - לא צריך כדאמרינן בשמעתין קמייטא חצר קביעא תשמישיה וגג לא קביעא תשמישיה ולא ידענא בהי עדנא דסלקת דאיצטנע ממך.
מצי משתמיט ליה - ולומר חפץ נפל מידי על גגך ונכנסתי אצלך ליטול.

- What can a person reasonably expect vis-a-vis privacy in their own home? In different parts of their home?
- Does it matter where their home is located?
- How is the gaze of the public domain different from that of a neighbor's? Consider based both on what the gemara says, as well as your own experience. Are those answers in line with each other? Different?

20. תוספות בבא בתרא ו:

שתי חצרות זו למעלה מזו - וא"ת ותחתון למה יסייע לעליון דמכי מטי לארבע אמות ולא יוכל התחתון לראות בחצר העליון יבנה העליון ואומר ר"ת כגון שחצר התחתון אינו נמוך אלא אצל חצרו של עליון (אלא מצד א') ומצד א' הוא גבוה כחצר העליון שיוכל לראות שם ור"י מפרש דהתחתון מזיק לעליון כי קאי עליון כדאמר' לעיל כי קאימנא חזו לי ולכך צריך לסייע עד ד' אמות בחצר העליון.

Are all roofs or courtyards the same?

21. ר"י מיגאש בבא בתרא ו:

אמר אב"י שני בתים בשני צידי רשות הרבים וכו' והיה דאמרין לקמן אבל בין גג לא דשמעת מינה דגגין אין בהם משום היזק ראייה התם בגגין שאין עשויין לדירה והכא בגגין העשויין לדירה ואב"י לא אתא לאשמועינן דגגין העשויין לדירה יש בהן היזק ראייה אלא תקנתא אתא לאשמועינן. ולא דמי למאי דאמרין אבל פותח הוא לרשות הרבים פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון משום דהתם לא גביהי החלונות מרשות הרבים אלא לבני רשות הרבים גופה הוא דפתיחי ומאן דחליף ואזיל ברשות הרבים קא חזי ליה להדיא ויכול למימר הא בעית אצטנועי מבני רשות הרבים אבל הכא לענין גגין דגביהי ומאן דחליף ברשות הרבים לא חזי בהו לא. ושמעינן מיהא דאב"י דמאן דבעי למפתח חלונותיו לחצר חבירו דינא הוא דמעכב עליה ואף ע"ג דקיימא לן כר' יוסי דאמר על הניזק להרחיק את עצמו היזק ראייה גירי הוא ואמרין מודה רבי יוסי בגירי.

Synthesizing the sources: Where is היזק ראייה a problem, and where is it not?

22. חדושי הרמב"ן בבא בתרא ב:

אלמא היזק ראייה לא שמיה היזק. איכא למידק והא תנן לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין אלמא היזק ראייה שמיה היזק ואפי' היזק ראייה דחצר, איכא למימר קס"ד הני מילי מבית לבית ומבית לחצר דכיון דקביע בבית לא מצי האיך לאשתמושי כלל בחצר, אבל מחצר לחצר קס"ד דלא שמיה היזק, ולקמן דאקשינן מהא דתנן החלונות מלמעלן ומלמטן ומכנגדן ד' אמות, משום דהויא לה כותל כעין חצר דלא קביע תשמישתיה, וגריע נמי מחצר דלא עביד איניש לעמוד בראש הכותל לראות מה שברשות חבירו, ומפרק היזקא דבית שאני, כלומר שאף מחצר לבית שמיה היזק כשם שהוא היזק מבית לבית ומבית לחצר.

23. תוספות בבא בתרא ב:

שאני התם דאמר ליה בעל החצר לבעל הגג כו' - תימה אמאי לא מייתי מדתניא לקמן (דף ו:) שתי חצירות זו למעלה מזו לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדי ועולה אלא מסייע מלמטה ובונה אלמא שמיה היזק.

תוספות רי"ד בבא בתרא ב:

כתב ר' יצחק זצוק"ל בתוספותיו תימא אמאי לא מקשי' לי' מאב"י דאמר לקמן שני בתים משני צדי רשה"ר זה עושה מעק' כו' דמשמע דהיזק ראי' שמי' היזק ולא הוי מצי לשנוי' האי שינויא דקא משני לר"נ ונרא' לי דמש"ה לא אקשי' לה מינה משום דהוי דחי לה היזק' דגגין נמי שאני דטובא מילי דצנועתא עביד איניש בגג דלא עביד בחצר מש"ה לא מקשה ליה אלא מחצר: וכתב ועוד הו"ל לאקשווי מברייטא דלקמן שתי חצירות זו למעלה מזו לא יאמר העליון בונה מכנגדי ועולה כו'

[ותירץ התם דלא מיירי בהדיא ד' אמות ומצינא למימר במחיצת עשרה מיירי וסיפא דקתני אם היתה חצרו למעלה מגגו של חבירו אין זקוק לו אין זקוק לו אפי' למחיצה עשרה ואינו נ"ל דאי למחיצת עשרה אפי' בין חצר לגג נמי ותו בשתי חצירות זו למעלה מזו מה הן צריכין למחיצת עשרה כיון שזו גבוהה מזו נתפש עליו כגנב הוא בלא מחיצה אלא ודאי ד"א הוא ומשום היזק ראה].

והנכון בעיני לתרץ שהברייתות לא היו ידועות להם שהרב' היו מן האמוראים שזה היה שונה ברייתא לעצמו וזה לעצמו ולא היו שוות לפיכך לא הקשה לו אלא מן המשנה משמועות האמוראים שהיו ידועות להם

והנכון בעיני לתרץ משום דמצי למימר תחתון לעליון את חזית לי בכל שעתא ואנא לא חזינא לך ולא מצינא לאיצנעי ממך ומש"ה בונה מכנגדו ועולה אבל כשהן שוין דתרווייהו חזו אהדדי לא ומפני שדומה זה התירוץ לתירוץ חצר וגג לא הוצרך להביאה:

חדושי הרמב"ן בבא בתרא ב:

ומיהו קשיא אמאי לא אותבינן ליה מהא דתניא שתי חצרות זו למעלה מזו לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדי ועולה אלא מסייע מלמטה ובונה אלמא היזק ראה שמיה היזק,

[ולא מצית אמרת התם בשקנו מידם דקתני סיפא היתה חצרו למעלה מגגו של חבירו אין זקוק לן] וראיתי מי שכתב שאני התם שכיון שזו למעלה מזו לא ידע הי עידנא קא חזי ליה דיצטנע מיניה, ולאו מילתא היא.

ומשמע לי דההיא ברייתא לא שמיע להו כדלא שמיע ליה לרב הונא דפליג עלה, דאלו שמיע ליה הוה מקבל לה,

א"נ הוה דחי לה במחיצה עשרה ומשום נתפס עליו כגנב, ולגגו אין זקוק לו דלא מנחי אינשי בגג מידי שיהא נתפס עליו כגנב.

ואי קשיא נמי הא דאמר אביי שני בתים בשני צידי רה"ר זה עושה מעקה לגגו וכו', איכא למימר אביי בגגים המקורים שהם עשויין לתשמיש כעין בתים איירי, והיינו נמי דלא קשיא ליה ברייתא ודרב נחמן דאמר אבל בין גג לגג לא,

אי נמי דאביי לא קשיא לן דפליגא עליה הך סברא, ואע"ג דאקשינן מדרב נחמן אמר שמואל לקמן, שאני שמואל דרב גובריה, אבל אביי מאמוראי בתראי הוה והך שקלא וטריא מקמי ידיה ולא מקשינן מיניה קושיא.

The comfort of one's own home?

24.*** בבלי בבא בתרא נט:

מתני'. לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין...

גמ'. מאי איריא לחצר השותפין? אפילו לחצר חבירו נמי לא!

לא מיבעיא קאמר, לא מיבעיא לחצר חבירו דלא, אבל לחצר השותפין דא"ל: סוף סוף הא קא בעית אצטנועי מינאי בחצר, קא משמע לן דאמר ליה: עד האידנא בחצר הוה בעינא אצטנועי מינך, השתא אפי' בבית נמי בעינא אצטנועי מינך.

ת"ר: מעשה באדם אחד שפתח חלוניו לחצר השותפין, ובא לפני ר' ישמעאל בר רבי יוסי, אמר לו: החזקת, בני, החזקת; ובא לפני רבי חייא, אמר: יגעת ופתחת, יגע וסתום...

25. רשב"ם בבא בתרא נט:

אבל לחצר השותפין - איכא למימר דשרי לפתוח דבלאו הכי בעי איצטנועי מחבירו בחצר שזה יכול לראותו דרך פתח ביתו הפתוח לחצר ולא מזקי ליה חלונות מידי קמ"ל מתניתין דקתני לא יפתח דא"ל האי לבעל החלונות עד האידנא כי הוה משתמשנא בחצר הוה בעינא לאיצטנועי מינך שלא תראני דרך פתח ביתך ואי הוינא בבית לא הוה בעינא לאיצטנועי מינך שהרי לא היו עושין פתח כנגד פתח כדקתני מתניתין אבל השתא אפי' בבית בעינא לאיצטנועי מינך כדי שלא תראני דרך חלונותיך שהן גבוהות א"נ עד האידנא כי הוית בחצר בעינא לאיצטנועי מינך כי הוית בבית לא בעינא לאיצטנועי מינך השתא אפילו כשאתה בבית בעינא לאיצטנועי מינך.

26. תוספות בבא בתרא נט:

בבית לא בעינא לאיצטנועי מינך - פירוש כשאתה בבית אבל פירוש אחר שפ"ה כשאני בבית אין נראה לרשב"א דהשתא נמי לא בעי לאיצטנועי בתשמיש הבית דהא האי חלון דפתח אינו לא כנגד הפתח ולא כנגד החלון דהא תנן (לקמן דף ס.) אין פותחין חלון כנגד החלון כו'.

- Rashbam offers two interpretations of this sugya, and Tosafot rejects one on textual grounds. What makes sense about each based on your own experience? For each interpretation, what does not cohere with your own experience?

Thursday

An origin story and its consequences

27. ***בבלי מסכת בבא בתרא ס.

מתני'. לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון; היה קטן - לא יעשנו גדול, אחד - לא יעשנו שנים. אבל פותח הוא לרה"ר פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון; היה קטן - עושה אותו גדול, ואחד - עושה אותו שנים.

גמ'. מנהני מילי? א"ר יוחנן, דאמר קרא: "וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו", מה ראה? ראה שאין פתחי אהליהם מכוונים זה לזה, אמר: ראויין הללו שתשרה עליהם שכינה.

היה קטן - לא יעשנו גדול. סבר רמי בר חמא למימר: בר ד' לא לישוייה בר תמניא, דקא שקיל תמניא בחצר, אבל בר תרתי לישוייה בר ארבעה - שפיר דמי; א"ל רבא, מצי א"ל: בפיתחא זוטרא מצינא לאצטנועי מינך, בפיתחא רבה לא מצינא אצטנועי מינך. אחד - לא יעשנו שנים. סבר רמי בר חמא למימר: בר ארבעי לא לישוייה תרי בני תרתי תרתי, דקא שקיל תמני בחצר, אבל בר תמני לישוייה בני ארבעי ארבעי - שפיר דמי; א"ל רבא, מצי אמר ליה: בחד פיתחא מצינא אצטנועי מינך, בתרי לא מצינא אצטנועי מינך. אבל פותח הוא לרה"ר פתח כנגד פתח. דא"ל: סוף סוף הא בעית אצטנועי מבני רה"ר.

28. ***יד רמ"ה מסכת בבא בתרא דף ס עמוד א

(רפ) הרי אמרו לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון. מנא הני מילי. א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן אמר קרא וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו ותהי עליו רוח אלהים, מה ראה ראה שאין פתחיהן מכוונים זה לזה אמר ראויין הללו שתשרה עליהן שכינה. מהא שמעינן דבהא איסורא נמי איכא משום צניעותא דנשי, ואע"ג דאחזיק נמי לא מהניא ביה חזקה. דאי ס"ד לענין דינא בלחוד קאמרין, מאי ראויין הללו שתשרה עליהן שכינה, דמשמע טעמא דאין פתחיהן מכוונים זה לזה הא לאו הכי לא. ואי טעמא דדינא ותו לא, כי מכוונים נמי אמאי אין ראויין דילמא ממחל הוא דמחלי גבי הדדי. אטו מאן דמחיל היזיקיה גבי חבריה גריעותא היא, אלא משום דלאו מידי דמשתריא במחילה הוא.

(ודוקא גבי פתח כנגד פתח דלא סגיא דלא מסתכל (ההוא) [וה"ה] גבי חצר שיש בה דין חלוקה וגבי גגין העשויין לדירה דכולהו חד טעמא נינהו כדברירנא בפרק השותפין (אות לט). אבל גבי חלון דאיפשר ליה לאשתמושי ולא ליסתכל ברשותא דחבריה, אע"ג דלכתחילה יכול למחות אי אחזיק ביה קימא ליה חזקה כדברירנא בפירקין ובפרק השותפין. ואע"ג דכי מייתנין לקרא דוירא את ישראל אמתני' דלא יפתח קא מייתנין ליה, דמיירי בין לפתח כנגד פתח בין בחלון כנגד חלון, אלמא תרווייהו חד טעמא נינהו וחד דינא נינהו. הני מילי לכתחילה דומיא דמתני' דמייתנין לה עילויה דמיירי לכתחילה, אבל לענין חזקה הא כדאיתא והא כדאיתא [כדברירנא] בפירקין לעיל.)

וכי תימא אי מידי דאית ביה איסורא הוא ולא משתרי במחילה, כי מירצו תרווייהו בהכי נמי אנן הכי שבקינן להו. שאני הכא דהרחקה יתירא הוא, משום דלא איפשר להו לאשתמושי תרווייהו בההוא דוכתא דמטי ליה היזק ראייה דרך צניעות, מיהו כיון דאיפשר דמסליק כל חד מינייהו תשמישיה מההוא דוכתא בעידנא דמשתמש ביה חבריה, ואניס נפשיה דלא לאהדורי אפיה להדי ההוא דוכתא דמטי ליה היזק ראייה. אי נמי דלא לשתמיש חד מינייהו אלא בההוא דוכתא [דלא] (ד)אתי מיניה היזק ראייה ולא בההוא דוכתא דמטי ליה היזק ראייה. ליכא מדינא לעכובי עליהו דיכלי למימר אנן מזדהרינן בנפשין דלא

לאשתמושי אלא דרך צניעות. ועוד דלאו כל הרחקה יתירא כיפי עלה בי דינא, אלא מידי דברירא מילתא דאתי בה לידי הרגל עבירה.

29. ירושלמי (וילנא) בבא בתרא ג':

מתני' לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין...

לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח כנגד פתח חלון כנגד חלון... אבל פותח הוא לרשות הרבים פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון

גמ' הכא אתמר פתח כנגד פתח מותר והכא אתמר פתח כנגד פתח אסור.

הן דתימר מותר במבוי והן דתימר אסור בחצר השותפין.

והתני: כשם שבני חצר יכולין למחות זה על ידי זה בחצר כך בני מבוי יכולין למחות זה על ידי זה במבוי אמר רבי לא: כאן בשנתן רשות כאן בשלא נתן רשות.

אמר רבי יוחנן: שנייא היא בגנות שניתנו לחפירה.

אמר רבי נסא וחרבות לא ניתנו להיבנות.

אמר ר' יעקב בר אחא: תני תמן: הפותח חלון בכותל חצירו במעמד חבריו ארבע אמות פותח בשמאל נועל בימין. הגע עצמך שהיה עומד שם יכיל מימר ליה הוינא בעיית לעי היה מושיט לו צרורות יכיל מימר ליה מגחך הוינא באו גברא. היו חמשה פתחים זה לפנים מזה שיעור כולן כמלוא מקדח. ודא מסייעא למאן דמרין בנאי חלון שהיא פתוחה לאיסטיב לא נעשית אלא להכניס את האורה מכיון שאין לה חזקה אינה מביאה את הטומאה:

פני משה שם

הכא אתמר פתח כנגד הפתח מותר וכו'. כלומר דהש"ס מקשה דיוקא דרישא וסיפא אהדדי דמרישא משמע דדוקא לחצר השותפין פתח כנגד הפתח אסור הא במקום אחר אף ע"פ דלא הויא ר"ה אלא דלא הוי כחצר השותפין וכגון במבוי שאינו מפולש מותר ובסיפא קתני אבל פותח הוא לר"ה פתח כנגד פתח דמשמע הא במבוי שאינו מפולש אסור:

הן דתימר מותר וכו'. כלומר דיוקא דרישא דוקא הוא דבמבוי שאינו מפולש מותר דלא אמרו אסור אלא בחצר השותפין אבל במבוי אע"ג דאינו מפולש שכיחי ביה רבים יותר מבחצר ויכול לומר לו סוף סוף בעית לאצטנועי מהרבים העוברים שם:

והתני. בתוספתא פ"ב:

אמר ר' אילא. לא קשיא:

כאן בשנתן רשות. הא דדייקין במתניתין דבמבוי מותר בשנתנו לו רשות לפתוח ושוב אין יכולין למחות בו ואפ"ה בחצר השותפין אסור דאף על פי שנתנו לו רשות. מכיון דהיזק ראי' בחצר השותפין יותר מצוי ותדיר הוא יכולין למחות בו והא דתני בתוספתא דבני מבוי יכולין לעכב עליו בתחלה הוא דלא נתנו לו רשות:

שנייא היא בגנות שניתנו לחפירה. רבי יוחנן בעי לשנויי הפירכא דפריך מהתוספתא בגוונא אחרינא דגרסינן התם אחר דקתני כשם וכו' כך בני מבוי יכולין למחות זה את זה במבוי השותפין כיצד וכו' ומפרש התם דבדבר שכבר עשה א' תקלה אין יכול למחות בחבירו דאומר לו כדרך שעשיתה בתוך שלך אף אני עושה בתוך שלי היו מימיו עוברים דרך גגו של חבירו ועמד והפסיקן יכול לעכב על ידו וכו' יש לו באר בחצרו של חבירו והרי בעל החצר מבקש לחפור לו באר אחרת יכול לעכב על ידו ע"כ. והשתא קאמר ר' יוחנן דמהברייתא דהתם לא קשיא דשאני התם דמיירי בדבר שעומד לכך כגון בגנות שעומדין לחפירה וכיוצא בזה והלכך קתני התם דבדבר שחבירו גם כן יכול לעשות כמוהו חבירו מעכב על ידו שאמר ליה למחר אני עושה כן בתוך שלי ואם כבר עתה יכול גם הוא לעשות כן או אם כבר החזיק זה בחצירו של חבירו כגון הא דתני בדין הבאר בזה אין חבירו יכול לעשות כן ועכ"פ שמעינן מהתם דלא מיירי אלא בדבר שגם חבירו יכול לעשות כמוהו אבל הכא דאמר' במבוי מותר מיירי שבתחלה עשה זה פתח לחצירו של

זה במבוי ולא הי' שם עדיין פתח כנגדו ובכה"ג אין יכול זה לעכב על ידו והיינו דמתמה ר' נסא על האי שינויא:

וחרבות לא ניתנו להבנות. וכי זה ג"כ אין יכול לבנות בחצירו ולפתוח ג"כ בפתח כנגדו וא"כ היינו דינא דברייטא דבמקום שיכול לעכב מטעם הזה גם בזה יכול לעכב ולומר למחר אני רוצה לבנות ויהא פתחך כנגד פתחי ואם אינו יכול לעכב שכבר קדם זה אם כן גם התם כך הוא דמאי שנא ולא משני מידי: תני תמן. בבבלי תני להך ברייתא:

How much does communal custom matter?

30. יד רמ"ה בבא בתרא ד.

והא דתנן וכן בגינה מקום שנהגו לגדור מחייבין אותו. אבל בבקעה מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו... מכלל דמקום שנהגו לגדור אפילו בבקעה נמי מחייבין אותו ומקום שנהגו שלא לגדור אפילו גינה נמי אין מחייבין אותו.

ומסתברא דהני מילי בגינה ובקעה, אבל חצר לא מהני בה מנהג למפטריה אלא אפילו מקום שנהגו שלא לגדור מחייבין אותו, דאיסורא נמי איכא דכתיב "וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו" מה ראה שאין פתחיהן מכוונין זה לזה אמר ראויים הללו שתשרה שכינתו מיד ותהי עליו רוח אלהים. תדע מדלא קתני הכי גבי חצר אלא קא פסיק ותני בונין את הכותל באמצע שמע מינה דגבי חצר ליכא לפלוגי בין מקום שנהגו לגדור למקום שנהגו שלא לגדור, אלא לא שנא הכי ולא שנא הכי מחייבין אותו.

31. רא"ש בבא בתרא א'.

ומסקינן פירושא דמתניתין וכן סתם גינה כמקום שנהגו לגדור דמי ומחייבין אותו אבל סתם בקעה כמקום שנהגו שלא לגדור דמי ואין מחייבין אותו ודוקא סתם גינה אבל מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו. וי"מ דה"ה בחצר במקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו דהא חזינא לעיל דנפיש היזקא דראיה בגינה טפי מבחצר דללישנא דמחיצה גודא דלית ליה היזק ראייה בחצר בגינה מודה וא"כ מתני' איירי בעיר חדשה שאין לה מנהג ידוע וי"מ דבחצר אפילו במקום שנהגו שלא לגדור מחייבין אותו משום דבחצר נפיש היזקא וכן משמע מדלא תני מתניתין מנהג בחצר אלא בגינה.

והא דאמר לעיל דהיזק דגינה נפיש היינו למאן דאית ליה דהיזק ראייה לא שמיה היזק ומ"מ בגינה שעומדת בקמותיה שליט ביה עינא בישא אבל למ"ד דאית ליה היזק ראייה שמיה היזק בחצר דתדירי ביה בתשמיש צנוע וגם משמשים בה בכניסה ויציאה נפיש היזקא מהיזק גינה וכן עיקר:]

More sugyot on היזק ראייה

32. בבלי בבא בתרא כב:

תנן: החלונות, בין מלמעלן בין מלמטן בין מכנגדן - ארבע אמות ותני עלה: מלמעלן - כדי שלא יציץ ויראה, מלמטן - שלא יעמוד ויראה, ומכנגדן - שלא יאפיל; טעמא שלא יאפיל, אבל משום דוושא לא! הכא במאי עסקין - בבא מן הצד. וכמה? אמר ייבא חמוה דאשיין בר נדבך משמיה דרב: כמלא רחב חלון. והלא מציץ! א"ר זביד: במדיר את כותלו. והא אנן תנן: ארבע אמות! לא קשיא: כאן מרוח אחת, כאן משתי רוחות. ת"ש: ואת הכותל מן המזחילה - ד' אמות, כדי שיהא זוקף את הסולם; טעמא משום סולם, אבל משום דוושא לא! הכא במאי עסקין - במזחילה משופעת, דאי משום דוושא הוא, הא קא אזיל ואתי תותיה.

33. בבלי בבא בתרא נט:

מתני'. היזק, עד טפח - יש לו חזקה, ויכול למחות; פחות מטפח - אין לו חזקה, ואין יכול למחות. גמ'. ... "פחות מטפח - אין לו חזקה, ואינו יכול למחות." אמר רב הונא: לא שנו אלא בעל הגג בבעל החצר, אבל בעל החצר בבעל הגג יכול למחות; ורב יהודה אמר: אפילו בעל חצר בבעל הגג אינו יכול למחות. לימא, בהיזק ראייה קמיפלגי, דמר סבר: שמיה היזק, ומר סבר: לאו שמיה היזק! לא, דכולי עלמא - שמיה היזק, ושאני הכא, דאמר ליה: לתשמישתא לא חזי, למאי חזי? למתלא ביה מידי, מהדרנא אפאי ותלינא ביה. ואידך? א"ל: זימנין דבעיתת.

